
**MATKAILU-, RAVINTOLA- JA VAPAA-AJAN PALVELUITA
(TYÖNTEKIJÄT JA ESIHENKILÖT) KOSKEVA
TYÖEHTOSOPIMUSRATKAISU 2023 - 2025**

Matkailu-, ravintola- ja vapaa-ajan palveluita koskevat työehtosopimukset (työntekijät ja esihenkilöt) on uudistettu ajanjaksolle 1.4.2023–31.3.2025. Sopimuskausi on 24 kuukauden pituinen.

Sopimuskausi sisältää kaksi palkantarkistusajankohtaa, jotka ovat **1.6.2023** ja **1.9.2024**.

Ensimmäisen palkkaratkaisun mukaisesti **työntekijöiden** henkilökohtaiset palkat nousevat 1.6.2023 tai lähinnä olevan palkanmaksukauden alusta lukien 96 eurolla. Samassa ajankohdassa nousevat myös vähimmäispalkat (taulukkopalkat), jotka nousevat työntekijöillä **96 - 115 euroa**, riippuen työntekijän palkkaryhmästä sekä kokemusajasta. Muita työehtosopimuksen palkkataulukoita korotetaan 4,3 %:lla. Työntekijöiden palkan tulee olla vähintään voimaan tulevan uuden taulukkopalkan suuruisen.

Työaikalisiä ei koroteta.

Työntekijöiden taulukkopalkat 1.6.2023 tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta lukien.

Palkkaryhmä	0 – 2 v.	yli 2 v.	yli 5 v.	yli 10 v.
1.	1774 (11,16)	1821 (11,45)	1866 (11,74)	1913 (12,03)
2.	1810 (11,38)	1854 (11,66)	1922 (12,09)	2014 (12,67)
3.	1923 (12,09)	1980 (12,45)	2035 (12,80)	2125 (13,36)
4.	2031 (12,77)	2088 (13,13)	2150 (13,52)	2230 (14,03)
5.	2121 (13,34)	2168 (13,64)	2222 (13,97)	2287 (14,38)

Esihenkilöiden palkkoja korotetaan 1.6.2023 tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta lukien 4,3 %:n yleiskorotuksella. Samassa yhteydessä tulee erikseen voimaan esihenkilöitä koskevat korotetut taulukkopalkat. Esihenkilön palkan tulee olla vähintään uuden taulukkopalkan suuruisen. Mikäli esihenkilön kanssa on sovittu palkan lisien maksamisesta erillisenä kuukausikorvauksena, niin myös tätä korvausta korotetaan 4,3 %:lla.

Työaikalisiä ei koroteta.

Esihenkilöiden taulukkopalkat 1.6.2023 tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta lukien.

Palkkaryhmä	0 – 2 v.	yli 2 v.	yli 5 v.	yli 10 v.
1.	2126 (13,37)	2183 (13,73)	2245 (14,12)	2308 (14,52)
2.	2232 (14,04)	2291 (14,41)	2359 (14,84)	2422 (15,23)
3.	2312 (14,54)	2373 (14,92)	2441 (15,35)	2509 (15,78)
4.	2332 (14,67)	2392 (15,04)	2463 (15,49)	2530 (15,91)
5.	2446 (15,38)	2512 (15,80)	2588 (16,28)	2662 (16,74)
6.	2614 (16,44)	2671 (16,80)	2732 (17,18)	2794 (17,57)

Sopimukset eivät sisällä kertaerää, koska ensimmäiset palkankorotukset aikaistuivat.

Toisen vuoden palkkaratkaisu on työntekijöille sekä esihenkilöille sama ja se on 1,7 %, joka tulee voimaan 1.9.2024 tai lähinnä olevan palkanmaksukauden alusta lukien.

Ratkaisu sisältää tekstimuutoksia, jotka tulee voimaan 1.4.2023 lukuun ottamatta perhevapaita koskevaa muutosta, joka tulee voimaan 1.1.2024. Liittojen välille perustettiin myös työryhmiä valmistelevaan mm. työaikamääräysten kehittämistä, koulutussopimuksen uudistamista ja palkkausjärjestelmän kokonaisuudistamista sekä esihenkilöiden työssäjaksamisen edistämistä.

Tässä ohjeessa ovat myös työehtosopimuksen tekstimuutokset. Muutokset koskevat myös esihenkilöitä koskevaa työehtosopimusta

1. Tekstimuutokset, jotka tulevat voimaan 1.4.2023

Osapuolet selkeyttivät joitakin työehtosopimuksen määräyksiä sekä sopivat työehtosopimuksen määräysten muutoksista. Alla sovitut selkeyttämiset sekä muutokset.

Selkeytettiin määräystä, jonka mukaisesti työnantajan, joka ei noudata irtisanomisaikaa, on maksettava työntekijälle noudattamatta jätetyltä irtisanomisajalta täysi palkka.

Täydellä palkalla tarkoitetaan:

1. työntekijän peruskuukausipalkkaa
2. tai työehtosopimuksen tuntimäärän perusteella laskettua perustuntipalkkaa
3. sekä laskennallista lomakorvausta irtisanomisajalle

Jos työntekijän (esihenkilön) kuukausittain maksettavaan palkkaan sisältyy esimerkiksi luontoisetuja, ne huomioidaan täyttä palkkaa määriteltäessä edun verotusarvoa vastaavalla rahasummalla.

Keskimääräisen vähimmäistyöajan määräyksiä muutettiin siten, että tarkastelun ajankohta ja sen sisältämät kolmiviikkoisjaksot sekä työtunnit tulee ilmoittaa työntekijälle ennen tarkastelun toteuttamista.

Jos työsuhte alkaa kesken tarkastelujakson, sovitun vähimmäistyöajan tulee toteutua myös ennen seuraavan tarkastelujakson alkamista edeltävänä aikana. Edellytyksenä on, että työsuhte on voimassa toistaiseksi ja se on kestänyt vähintään kuusi kuukautta.

Toteutuneen keskimääräisen työajan ollessa ilman perusteltua syytä työsopimuksessa sovittua työaikaa pidempi, työaika tulee sopia toteutunutta työaikaa vastaavaksi. Painavasta työvoiman tarpeen vähentymisestä aiheutuvasta syystä sopimisesta voidaan poiketa. Asia tulee käydä läpi työntekijän kanssa tarkastelun yhteydessä.

Jos edellä mainittu syy koskee useampaa kuin yhtä työntekijää, syy tulee käydä läpi pääluottamusmiehen kanssa. Jos asia käsitellään luottamusmiehen kanssa, yksilökohtainen käsittely työntekijöiden kanssa ei ole tarpeen.

Vapaapäivämääräyksiä kehitettiin ja sovitun ratkaisun mukaisesti vapaapäiviä edeltävä työvuoro järjestetään aamuvuoroksi ja vapaapäiviä seuraava vuoro iltavuoroksi, jos vapaapäiviä annetaan parillinen määrä peräkkäin. Määräystä sovelletaan kaikkina viikonpäivinä auki olevassa työpaikassa, jossa työskennellään kahdessa tai kolmessa vuorossa. Määräystä noudatetaan myös muissa työpaikoissa kuitenkin siten, että siitä voidaan poiketa liiketoiminnallisista tai työn järjestelyistä aiheutuvista syistä taikka työntekijän omasta pyynnöstä. Jos työpaikassa vapaapäivien välisenä aikana tehdään vain aamu-, iltai- tai yövuoroa, tätä määräystä ei tarvitse noudattaa.

Tasoittumisjärjestelmiin (18/27) lisättiin määräys, jonka mukaisesti tieto tasoittumiskauden yli- tai alijäämätuntien määrästä tulee olla työntekijän saatavilla.

Kokemusvuosia koskevaa määräystä selkeytettiin siten, että mikäli työnantaja on tiedustellut työntekijän aiemmasta työkokemuksesta, eikä työntekijä ole esittänyt hyväksyttävää selvitystä aiemmasta työkokemuksestaan työsopimusta tehtäessä ja viimeistään ennen ensimmäistä palkanmaksua, myöhemmin esitettävä selvitys ei oikeuta aikaisemman työkokemuksen huomioon ottamiseen.

Lisäksi sovittiin, että työnantaja, joka päättää työsuhteen työntekijän (esihenkilön) henkilöön liittyvästä syystä, voi määrätä työntekijän (esihenkilön) pitämään ansaitut vuosilomat irtisanomisaikana lomakaudesta riippumatta. Edellä mainitussa tapauksessa vuosiloman antamista tai työvuorolistan muuttamista koskevia määräyksiä ei tarvitse noudattaa. Pidetyt vuosilomat maksetaan vuosilomapalkka ja lomaltapaluuraha työehtosopimuksen määräysten mukaisesti.

Työhön perehdyttäjän asemaa parannettiin siten, että määrätessään työntekijälle toisen työntekijän perehdyttämiseen liittyviä tehtäviä, työnantajan on huolehdittava siitä, että perehdyttäjälle varataan riittävästi aikaa perehdytystehtävien asianmukaiseen hoitamiseen.

Luvanhaltijan edustajan lisän maksamista selkeytettiin siten, että jos yritys itse rajoittaa anniskelunsa tapahtuvaksi siihen oikeuttavaa lupaa suppeammaksi ajaksi, maksetaan luvanhaltijan edustajan lisää siitä hetkestä lukien, kun yrityksen ohjeistuksen mukaan anniskelu on mahdollista. Rajoittamisesta tulee ilmoittaa asiakkaille sekä työntekijöille.

Tässä on huomattavaa, että mikäli anniskelu asiakkaan pyynnöstä on kuitenkin edelleen mahdollista, tulee lisää maksaa rajoituksesta huolimatta koko ajalta, vaikka anniskelu käytännössä olisikin vähäistä. Mitään ”vähäistä” anniskelua ei siis ole olemassa, vaan rajoittaminen tulee olla ehdotonta eli joko anniskelu on mahdollista tai sitten ei.

2. Tekstimuutos (perhevapaat), joka tulee voimaan 1.1.2024

Sopimuksessa ei-synnyttävän vanhemman vanhempainvapaan palkallinen jakso pitenee 6 päivästä 36 päivään.

Työntekijälle, jolla on oikeus sairausvakuutuslain 9 luvun 1 §:n mukaiseen raskausrahaan, maksetaan palkka raskausvapaan alusta lukien yhdenjaksoisen 40 raskausrahapäivän ajalta ja vanhemmalle, jolla on oikeus sairausvakuutuslain 9 luvun 5 §:n 1–3 momentin mukaiseen vanhempainrahaan, maksetaan palkka vanhempainvapaan alusta lukien 36 ensimmäisen vanhempainrahapäivän ajalta.

3. Henkilöstön edustajien korvaukset

Luottamusmiehelle ja työsuojeluvaltuutetulle työajan ulkopuolisista tehtävistä maksettavia korvauksia korotetaan 1.6.2023 lukien 6,1 %:lla.

Työntekijämäärä	Työstä vapautustunteja / 3 vkoa	Korvaus €/kk
enintään 24	3	77
25–49	6	77
50–74	8	77
75–149	14	77
150–249	25	77
250–349	42	116
350–449	54	145
450–549	69	176
550–649	84	195
650–749	99	213
750–850	105	230
yli 850	kokonaan työstä vapautettu	230